

ZİHİN YETERSİZLİĞİ OLAN
ÖĞRENCİLERE CİNSEL
İSTİSMARI ÖNLEMeye
YÖNELİK TEKNOLOJİ
DESTEKLİ EĞİTİMİN ETKİLERİ

Özge ÜNLÜ

Ankara, 2020

**Zihin Yetersizliği Olan Öğrencilere Cinsel İstismarı Önlemeye Yönelik
Teknoloji Destekli Eğitimin Etkileri**

Özge ÜNLÜ

ISBN

978-625-7083-68-3

© Copyright 2020, Eğiten Kitap Yayıncılık Org. Tic. Ltd. Şti.

Bu kitabın basım, yayın, satış hakları Eğiten Kitap Yayın Organizasyon Ltd. Şti.'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri fotokopi yoluyla, mekanik, elektronik, manyetik ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz.

Bölümlerin içeriğinden yazarlar sorumludur.

Genel Yayın Koordinatörü, Özgür DOĞAN
Genel Yayın Yönetmeni, Aydın TEKİN
Grafik Tasarım, Yeter KARAÇAM
Baskı, Eğiten Matbaacılık
Ankara, 2020
Yayınevi Sertifika No, 47083
Matbaa Sertifika No, 47083

Eğiten Kitap

Zübeyde Hn. Mah. Söğüt Sokak No: 7 İskitler- Altındağ • Ankara

T: 0312 433 08 93 (pbx) • F: 0312 433 07 92

www.egitenkitap.com • egitenkitap@gmail.com

<https://www.facebook.com/Egiten>

Teşekkür

Tez çalışmam süresince bilimsel katkılarını ve yardımlarını esirgemeyen, beni anlayış ve sabırla destekleyen, öğrencisi olmaktan büyük mutluluk ve gurur duyduğum saygıdeğer danışmanım Doç. Dr. Macid Ayhan MELEKOĞLU'na sonsuz teşekkür ve minnettarlığımı sunarım.

Yoğun çalışmalarına rağmen bana zaman ayırarak bilgi ve deneyimleriyle her zaman destek veren ve araştırmam süresince güler yüzlerini hiçbir zaman esirgemeyen saygıdeğer hocalarım Doç. Dr. Ayten DÜZKANTAR'a ve Dr. Öğr. Üyesi Mine SÖNMEZ KARTAL'a teşekkürü bir borç bilirim.

Tez çalışmamın başarıya ulaşmasında önemli bir rol oynayan ve bu çalışmayı 2018/21A218 proje numarası ile destekleyen Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Komisyonu'na teşekkür ederim.

Araştırmama gönüllü olarak katılan, "Yarın da geleyim mi öğretmenim? Ben hep geleyim değil mi öğretmenim? Beni yarın da gelip al lütfen öğretmenim! Seni çok seviyorum ve hemen özlüyorum öğretmenim." diyen canım katılımcılarıma; çalışmamın başından sonuna dek büyük bir özveri ve istekle destek veren o güzel ailelerime ve her zaman ellerinden gelenin en iyisini yapmaya hazır olduklarını dile getiren biricik öğretmenlerime gönülden teşekkür ederim.

Hayatım boyunca maddi ve manevi desteklerini her zaman hissettiğim, varlıklarıyla gücüme güç katarak beni gururlandıran ve mutlu kılan canım annem Emine ZEYBEK ve canım babam Yüksel ZEYBEK'e; daima olumlu düşünmemi sağlayarak destek ve sevgilerini tüm kalbimle hissettiğim can kardeşlerim Gamze ALPTEKİN ile Ertan ALPTEKİN'e çok teşekkür ederim.

Biricik can yoldaşım, yoğun iř temposu ve aramızdaki kilometrelerce mesafeye rağmen o büyük sevgisi, anlayışı, sabrı ve özverisiyle bana g ve cesaret veren; her fırsatta beni motive eden sevgili eşim Emre ÜNLÜ'ye sonsuz teşekkür ederim.

Son olarak bu süreçte ona ayıracağım zamandan çaldığım, bu yoğun çalışma sürecinin bir gün biteceğine bir türlü ikna edemediğim, bu tezi yazma amacım ve şükür sebebim olan Canım Oğlum, en değerli varlığım Ege'm; beni sabırla beklediğin için en çok da sana teşekkür ederim Annem!

Bu kitap Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü zel Eğitim Anabilim Dalı'nda Doç. Dr. Macid Ayhan MELEKOğLU danışmanlığında zge ÜNLÜ tarafından yapılmış olan Zihin Yetersizliği Olan ğrencilere Cinsel İstismarı nlemeye Yönelik Teknoloji Destekli Eğitimin Etkileri isimli Doktora Tezi'nden üretilmiştir.

İÇİNDEKİLER

Teşekkür	iii
BÖLÜM 1	3
Giriş	3
1.1. Problem Durumu.....	3
1.2. Araştırmanın Amacı	5
1.3. Araştırmanın Önemi	7
1.3. Sınırlılıklar	9
BÖLÜM 2	8
2. Kavramsal/Kuramsal Çerçeve.....	11
2.1. İstismar	11
2.2. Çocuk İstismarı	12
2.3. Çocuk İstismarı Türleri.....	13
2.3.1. Duygusal istismar.....	14
2.3.2. Fiziksel İstismar	14
2.3.3. İhmal	15
2.3.4. Cinsel istismar	16
2.4. Cinsel İstismarın Çocuk Üzerindeki Etkisi	19
2.5. Cinsel İstismarı Önlemeye Yönelik Çalışmalar	20
2.6. Zihin Yetersizliği Olan Çocuklarda Cinsel İstismar	24
2.7. Zihin Yetersizliği Olan Çocuklarda Cinsel İstismarı Önleme Çalışmaları	29
2.7.1. Uluslararası alanyazında yapılan çalışmalar	32
2.7.2. Türkiye’de yapılan çalışmalar.....	40
BÖLÜM 3	42
3. Yöntem	45
3.1. Araştırma Modeli	45
3.2. Katılımcılar.....	46
3.2.1. Öğrenci katılımcılar	46

3.2.2. Öğrenci katılımcılarda aranan önkoşul özellikler.....	46
3.2.3. Tuzak kuran katılımcılar	49
3.2.4. Uygulamacı	50
3.3. Ortam	50
3.4. Araç-Gereçler	50
3.5. Bağımlı Değişken.....	51
3.6. Bağımsız Değişken	53
3.6.1. Temel kavramların sunumları.....	54
3.6.2. Animasyon örnekleri.....	55
3.6.3. Rol yapma etkinlikleri.....	58
3.6.4. Gerçek ortam uygulamaları	58
3.7. Deney Süreci	59
3.7.1. Pilot çalışma.....	59
3.7.2. Ön-test ve son-test oturumları	62
3.7.3. Yoklama oturumları.....	62
3.7.4. Öğretim oturumları	64
Örnek Bir Öğretim Oturumu:.....	64
3.7.5. Genelleme oturumları	75
3.7.6. İzleme oturumları	75
3.8. Verilerin Toplanması	75

BÖLÜM 4

3.8.1. Etkililik verilerinin toplanması.....	76
3.8.2. Sosyal geçerlik verilerinin toplanması.....	76
3.8.3. Güvenirlik verilerinin toplanması.....	76
3.8.3.1. Gözlemciler arası güvenirlik verilerinin toplanması	76
3.8.3.2. Uygulama güvenirligi verilerinin toplanması	77
3.9. Verilerin Analizi	77
4. Bulgular.....	79
4.1. Katılımcıların Bilgi Düzeyi Edinim, Kalıcılık ve Genelleme Bulguları.....	79
4.1.2. Naz'ın özel bölge adları, çamaşırların çıkartılabileceği yerler, iyi ve kötü dokunuş kavramlarına ilişkin edinim, kalıcılık ve genelleme bulguları.....	82
4.2. Katılımcıların Beceri Düzeyine İlişkin Edinim, Kalıcılık ve Genelleme Bulguları.....	91

4.2.1. Ela'ya cinsel istismardan korunma becerisinin öğretiminde teknoloji destekli eğitimin etkililiği.....	91
4.2.2. Naz'a cinsel istismardan korunma becerisinin öğretiminde teknoloji destekli eğitimin etkililiği.....	92
4.2.3. Simla'ya cinsel istismardan korunma becerisinin öğretiminde teknoloji destekli eğitimin etkililiği.....	93
4.2.4. Seyfi'ye cinsel istismardan korunma becerisinin öğretiminde teknoloji destekli eğitimin etkililiği.....	93
4.2.5. Ela'ya ilişkin ortamlar arası ve kişiler arası genelleme bulguları.....	95
4.2.6. Naz'a ilişkin ortamlar arası ve kişiler arası genelleme bulguları.....	97
4.2.7. Simla'ya ilişkin ortamlar arası ve kişiler arası genelleme bulguları.....	99
4.2.8. Seyfi'ye ilişkin ortamlar arası ve kişiler arası genelleme bulguları.....	101
4.2.9. Katılımcıların öğretim sürecine ilişkin zaman verileri.....	103
4.3. Sosyal Geçerlik Bulguları.....	105
4.3.1. Annelerin sosyal geçerliğe ilişkin görüşleri	105
4.3.2. Öğretmenlerin sosyal geçerliliğe ilişkin görüşleri	112
4.3.3. Çalışmaya katılan öğrencilerin sosyal geçerliliğe ilişkin görüşleri	117
BÖLÜM 5	118
5. Sonuç, Tartışma ve Öneriler.....	121
5.1. Sonuç ve Tartışma	121
5.2. Sınırlılıklar	135
KAYNAKÇA.....	136
5.3. Öneriler.....	136
5.3.1. Uygulamaya yönelik öneriler	136
5.3.2. Gelecek araştırmalara yönelik öneriler.....	137
Yazar Hakkında.....	148